

Oddlužení a dluh z podnikání

Chce-li dlužník, který má dluh z podnikání, prosadit, aby insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení jeho úpadku oddlužením, musí (mimo jiné) osvědčit, že věřitel pohledávky vzniklé z podnikání dlužníka s tímto způsobem řešení jeho úpadku souhlasí, ať již výslovně nebo na základě nevyvratitelné domněnky jeho souhlasu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 NSČR 81/2019-A-24, ze dne 4.12.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v insolvenční věci dlužníka M. J., narozeného XY, bytem XY, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. KSBR 37 INS XY, o návrhu na povolení oddlužení, o dovolání dlužníka, zastoupeného Mgr. M.K., advokátem, se sídlem v B., proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. května 2019, č. j. KSBR 37 INS XY, 4 VSOL XY, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 7. května 2019, č. j. KSBR 37 INS XY, 4 VSOL XY, a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. února 2019, č. j. KSBR 37 INS XY, se zrušují a věc se vrací Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Brně (dále jen „insolvenční soud“) usnesením ze dne 21. února 2019, č. j. KSBR 37 INS XY, odmítl návrh dlužníka (M. J.) na povolení oddlužení (výrok I.) a zastavil insolvenční řízení (výrok II.).

Vrchní soud v Olomouci k odvolání dlužníka usnesením ze dne 7. května 2019, č. j. KSBR 37 INS XY, 4 VSOL XY, potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Odvolací soud - odkazuje na obsah „insolvenčního spisu“ a cituje ustanovení § 389 odst. 1 a 2, § 390 odst. 3, § 396 odst. 2 a § 397 odst. 1 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) - se ztotožnil se závěry insolvenčního soudu, podle nichž dlužník není osobou oprávněnou podat návrh na povolení oddlužení a jeho majetek je [vzhledem k minimální výši odměny insolvenčního správce 54.450,- Kč včetně daně z přidané hodnoty, odměny za přezkum přihlášených pohledávek (minimálně dle seznamu pohledávek, přihlášky věřitele BELUGA FINANCE s. r. o. - dále jen „věřitel B“) a případné náhrady výdajů správce] zcela nepostačující pro uspokojení pohledávek věřitelů.

Odvolací soud vyšel z toho, že:

1) Insolvenční řízení bylo zahájeno insolvenčním návrhem dlužníka spojeným s návrhem na povolení oddlužení dne 16. prosince 2018.

2) Podle tvrzení dlužníka obsažených v insolvenčním návrhu má dlužník závazky v celkové výši 1.881.783,- Kč (43 peněžitých závazků u 31 věřitelů); v seznamu závazků neuvedl dlužník závazek vůči věřiteli B. Dále dlužník „vymezil“, že je podnikatelem a má tři závazky z podnikání. Současně označil svůj (movitý) majetek v pořizovací/odhadované ceně 25.000,- Kč/12.000,- Kč.

3) Příhláškou doručenou insolvenčnímu soudu dne 18. prosince 2018 věřitel B přihlásil do insolvenčního řízení nezajištěnou vykonatelnou pohledávku v celkové výši 53.901,05 Kč z titulu smlouvy o úvěru ze dne 18. července 2018, č. 201869, sestávající z jistiny a úroků z prodlení ve výši 13.909,50 Kč, ze smluvních pokut ve výši 17.850,- Kč, 8.092,- Kč a 5.000,- Kč a z paušální náhrady nákladů spojených s uplatněním pohledávky ve výši 1.200,- Kč a z náhrady nákladů rozhodčího

řízení, vše dle rozhodčího nálezu JUDr. Barbory Peškové sp. zn. R 38/2018.

4) Téhož dne podal (a insolvenčnímu soudu doručil) věřitel B „námitky“ proti návrhu dlužníka na povolení oddlužení, s tím, že dlužník má vůči němu závazek z podnikatelské činnosti. Návrh na povolení oddlužení shledává nepoctivým, když dlužník v krátké časové souvislosti před podáním návrhu čerpal desítky úvěrů, u kterých mu muselo být zřejmé, že je nedokáže splatit.

Na tomto základě odvolací soud především zdůraznil, že za stavu, kdy věřitel B uplatnil „odůvodněnou námitku svého nesouhlasu s řešením úpadku dlužníka oddlužením před rozhodnutím o povolení oddlužení, je tato skutečnost bez dalšího, tedy i bez potřeby vyhodnocovat důvodnost nesouhlasu takového věřitele, důvodem pro odmítnutí návrhu na povolení oddlužení postupem podle § 390 odst. 3 insolvenčního zákona“. Přitom je vyloučen postup podle ustanovení § 397 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona, když „při včas podaných odůvodněných námitkách věřitele B s pohledávkou z podnikatelské činnosti dlužníka“ nevznikly pochybnosti o oprávněnosti dlužníka podat návrh na povolení oddlužení. Potud poukázal na závěry formulované v usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 23. září 2015, sen. zn. VSOL 918/2015 (jde o usnesení uveřejněné pod číslem 49/2016 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 49/2016“) a v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2016, sen. zn. 29 NSČR 185/2016.

Konečně odvolací soud doplnil, že v řízení nebyly zjištěny ani „negativní výjimky“ z pravidla daného ustanovením § 389 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona obsažené v ustanovení § 389 odst. 2 insolvenčního zákona.

Současně shledal (s poukazem na označenou judikaturu Ústavního soudu) nedůvodnou námitku dlužníka týkající se nepřezkoumatelnosti usnesení insolvenčního soudu.

Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník dovolání, které má za přípustné podle ustanovení § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), namítaje, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá „na vyřešení otázek procesního práva, které nebyly dosud v praxi dovolacího soudu řešeny, resp. mají být dovolacím soudem posouzeny jinak“, týkajících se podmínek, za nichž lze povolit oddlužení dlužníka, který má závazky z podnikání, a to otázek, zda:

a) Je ve fázi insolvenčního řízení, která předchází rozhodnutí o povolení oddlužení, podaný nesouhlas věřitele bez dalšího důvodem pro odmítnutí návrhu na povolení oddlužení postupem dle § 390 odst. 3 insolvenčního zákona?

b) Jaké minimální náležitosti musí mít odůvodnění stanoviska věřitele, aby je bylo možno považovat za odůvodněné řádně ve smyslu § 389 odst. 2 písm. a) insolvenčního zákona?

c) Dopadá na odůvodnění nesouhlasu věřitele vyjádřeného v námitkách povinnost tvrzené skutečnosti (důvody nesouhlasu) osvědčit dle § 131 odst. 1 insolvenčního zákona?

d) Má insolvenční soud povinnost (či alespoň prostor pro uvážení) přihlídnout k vyjádření dlužníka, který na předmětné odůvodnění (procesně řádně a včas) reaguje?

e) Zahrnuje pojem „pochybnosti“ v hypotéze § 397 odst. 1 insolvenčního zákona právní skutečnosti nejen procesního, ale též hmotného práva a specificky zejména poznatky soudu o tom, že (po předběžném posouzení) by u přihlášených pohledávek nesouhlasícího věřitele mohly být dány důvody pro ukončení jeho účasti v řízení po přezkumu pohledávek?

f) Je rozhodnutí o odmítnutí návrhu na povolení oddlužení z důvodu nesouhlasu věřitele za situace, kdy lze (po předběžném posouzení) uvažovat o ukončení účasti věřitele v tomto řízení, v souladu se zásadou insolvenčního řízení dle § 5 písm. a) insolvenčního zákona?

Dovolatel rekapituluje dosavadní průběh řízení a soudům nižších stupňů vytýká, že se nezabývaly „požadavky na obsah odůvodnění námitek věřitele B“, byť jejich (řádné) odůvodnění vyžaduje ustanovení § 389 odst. 2 písm. a) insolvenčního zákona. Přitom poukazuje na závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. dubna 2009, sen. zn. 29 NSČR 3/2009 (jde o usnesení uveřejněné pod číslem 79/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 79/2009“).

Dále zpochybňuje pohledávku věřitele B potud, že jde „především o smluvní pokuty přesahující jistinu takovým způsobem, že lze vznášet pochyby o tom, zda požadované plnění není v rozporu s dobrými mravy, neporušuje zákaz zneužití odbornosti v obchodním styku, event. není v rozporu s dobrými mravy soutěže“ (§ 580 odst. 1, § 433 odst. 1 a § 2976 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku – dále jen „o. z.“).

Proto požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů nižších stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 30. září 2017 (článek II, bod 2. zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

Nejvyšší soud v první řadě předesílá, že dovolání není přípustné k zodpovězení právních otázek formulovaných dovolatelem pod body e) až f) shora, když na jejich řešení rozhodnutí odvolacího soudu nespočívá; přitom ani z obsahu spisu neplynou žádné skutečnosti, pro které by insolvenční soud měl (bez dalšího) rozhodnout o ukončení účasti věřitele B v insolvenčním řízení.

Dovolání dlužníka proti usnesení odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř. k řešení otázek dovoláním otevřených pod body a) až d) shora, týkajících se výkladu ustanovení § 389 odst. 2 písm. a) insolvenčního zákona, jde-li o nesouhlas věřitele s oddlužením, dosud v daných souvislostech beze zbytku nezodpovězených.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 389 insolvenčního zákona dlužník může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením, jde-li o a) právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání, nebo b) fyzickou osobu, která nemá dluhy z podnikání (odstavec 1). Dluh z podnikání nebrání řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, jestliže a) s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde; platí, že věřitel souhlasí, pokud nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky výslovně nesdělí, že s řešením úpadku oddlužením nesouhlasí, a toto své stanovisko odůvodní, nebo b) jde o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d), anebo c) jde o pohledávku zajištěného věřitele (odstavec 2).

Podle ustanovení § 390 odst. 3 insolvenčního zákona návrh na povolení oddlužení podaný opožděně nebo někým, kdo k tomu nebyl oprávněn, insolvenční soud odmítne rozhodnutím, které doručí dlužníku, osobě, která takový návrh podala, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání může podat pouze osoba, která takový návrh podala.

Podle ustanovení § 396 insolvenčního zákona, jestliže insolvenční soud návrh na povolení oddlužení odmítne, vezme na vědomí jeho zpětvzetí nebo jej zamítne, může současně rozhodnout o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem pouze tehdy, jestliže a) návrh na povolení oddlužení nebyl podán společně s insolvenčním návrhem a insolvenční soud nezjistí, že majetek dlužníka, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, b) návrh na povolení oddlužení byl podán společně s insolvenčním návrhem a insolvenční soud nezjistí, že majetek dlužníka, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, je pro uspokojení věřitelů

zcela nepostačující, nebo c) návrh na povolení oddlužení byl podán společně s insolvenčním návrhem a insolvenční soud zjistí, že majetek dlužníka, aniž se přihlíží k věcem, právům a jiným majetkovým hodnotám vyloučeným z majetkové podstaty, je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující, a dlužník v návrhu na povolení oddlužení požádal, aby byl způsobem řešení jeho úpadku konkurs, a zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, stanovil-li mu soud povinnost k její úhradě podle § 108 odst. 2 a 3 (odstavec 1). Nepostupuje-li insolvenční soud podle odstavce 1, insolvenční řízení zastaví; bylo-li uplatněno právo na odměnu podle § 390a odst. 5, insolvenční soud současně dlužníkovi uloží povinnost uhradit osobě podle § 390a odst. 1 písm. a) odměnu za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390a odst. 3, pokud odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení nezavinila. Odvolání proti rozhodnutí o zastavení řízení mohou podat dlužník a přihlášení věřitelé; právní mocí rozhodnutí se insolvenční řízení končí (odstavec 2)

Podle ustanovení § 397 odst. 1 insolvenčního zákona, nedojde-li ke zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení ani k jeho odmítnutí nebo zamítnutí, insolvenční soud oddlužení povolí. V pochybnostech o tom, zda dlužník je oprávněn podat návrh na povolení oddlužení, insolvenční soud oddlužení povolí a tuto otázku prozkoumá v průběhu schůze věřitelů svolané k projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí. Insolvenční soud oddlužení nepovolí do doby, než mu dlužník předloží seznam majetku a seznam závazků. Rozhodnutí o povolení oddlužení se doručuje dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti němu není přípustné.

V této podobě, pro věc rozhodné, platila ustanovení shora citovaná ustanovení insolvenčního zákona již v době zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužníka (16. prosince 2018) a do vydání napadeného rozhodnutí nedoznala změn.

Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že jako východiska, na nichž spočívá i jeho rozhodovací činnost, přejímá závěry formulované k výkladu právních norem Ústavním soudem ve stanovisku jeho pléna ze dne 21. května 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněném pod číslem 9/1997 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu. Tam Ústavní soud vysvětlil, že vázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona. V případě konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem je důležité stanovit podmínky priority výkladu e ratione legis před výkladem jazykovým, podmínky, jež by měly představovat bariéru možné libovůle při aplikaci práva. Tamtéž Ústavní soud dodal, že smysl a účel zákona lze dovodit především z autentických dokumentů vypovídajících o vůli a záměrech zákonodárce, mezi něž patří důvodová zpráva k návrhu zákona (uvědomuje si skutečnost, že ze souhlasu zákonodárce s osnovou návrhu lze pouze presumovat i jeho souhlas s jejími důvody) a dále z argumentace přednesené v rozpravě při přijímání návrhu zákona. Smysl a účel zákona lze dále dovodit z pramenů práva. Při aplikaci právního ustanovení je nutno prvotně vycházet z jeho doslovného znění. Pouze za podmínky jeho nejasnosti a nesrozumitelnosti (umožňující např. více interpretací), jakož i rozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoliv pochybnost, lze upřednostnit výklad e ratione legis před výkladem jazykovým. Srov. shodně např. též důvody rozsudků velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 15. října 2008, sp. zn. 31 Odo 495/2006 (jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 45/2009 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek), ze dne 8. září 2010, sp. zn. 31 Cdo 1693/2008 (jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 34/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek), ze dne 9. března 2011, sp. zn. 31 Cdo 4545/2008 (jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 84/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek), a ze dne 9. října 2013, sp. zn. 31 Cdo 3881/2009 (jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 10/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

V posouzení otázky subjektivní přípustnosti oddlužení Nejvyšší soud sjednotil rozhodovací praxi insolvenčních soudů v R 49/2016, k jehož závěrům se výslovně přihlásil např. v usneseních sen. zn. 29 NSČR 185/2016 a ze dne 27. září 2018, sen. zn. 29 NSČR 140/2016. Z těchto rozhodnutí plyne, že

má-li dlužník dluh z podnikání, je povinen již v návrhu na povolení oddlužení tvrdit skutečnosti, z nichž souladu s ustanovením § 389 odst. 2 insolvenčního zákona vyplývá, že dluh z podnikání nebrání řešení jeho úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením. Jestliže dlužník, který má dluh z podnikání, v návrhu na povolení oddlužení ani k výzvě insolvenčního soudu netvrdí skutečnosti, z nichž v souladu s § 389 odst. 2 insolvenčního zákona vyplývá, že dluh z podnikání nebrání řešení jeho úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, insolvenční soud návrh na povolení oddlužení odmítne; totéž platí, má-li důvod, pro který dluh z podnikání nebrání řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, spočívat v tom, že s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde [§ 389 odst. 2 písm. a) insolvenčního zákona], a dlužník v návrhu na povolení oddlužení uvede, že takový souhlas nemá, nebo vyjde-li před rozhodnutím o návrhu na povolení oddlužení v řízení najevo, že věřitel, o jehož pohledávku jde, s oddlužením nesouhlasí. Postup podle § 397 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona je v těchto případech vyloučen.

Při výkladu § 389 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014 pak Nejvyšší soud v usnesení ze dne 19. června 2018, sen. zn. 29 NSČR 114/2016, uveřejněném v časopise Soudní judikatura č. 9, ročník 2019, pod číslem 99, dále vysvětlil, že dřívější mezera v zákoně (§ 389 ve znění účinném do 31. prosince 2013) co do popisu situací, při kterých dluh z podnikání nebrání řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, byla zaplněna textem § 389 odst. 2 insolvenčního zákona, čímž v dotčeném ohledu odpadla možnost dotvořit právo judikaturou [mezery v zákoně vyžadující zaplnění judikaturou již zde není] (šlo zejména o závěry obsažené v R 79/2009, dále v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. února 2011, sen. zn. 29 NSČR 9/2009, uveřejněném pod číslem 112/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, a v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. března 2011, sen. zn. 29 NSČR 20/2009, uveřejněném pod číslem 113/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

Tamtéž uvedl, že podle § 389 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. ledna 2014 nelze překážku povolení nebo schválení oddlužení spočívající v tom, že dlužník má dluhy z podnikání, překlenout (oddlužení povolit a schválit) na základě argumentu, že povolení a schválení oddlužení povede k plnému uspokojení přihlášených věřitelů.

Viz též důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2019, sen. zn. 29 NSČR 102/2017.

Jakkoli bylo s účinností od 1. července 2017 ustanovení § 389 odst. 2 písm. a) insolvenčního zákona doplněno [zákonem č. [64/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony] o větu, podle níž „platí, že věřitel souhlasí, pokud nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky výslovně nesdělí, že s řešením úpadku oddlužením nesouhlasí, a toto své stanovisko odůvodní“, uplatní se výše zmíněné závěry (s níže uvedenou výjimkou) i nadále.

Jak plyne z důvodové zprávy k zákonu č. [64/2017](#) Sb. [k bodu 76 a 85 (§ 389 odst. 2 a § 397 odst. 2)], „navrhuje se postavit na jisto, že věřitel, který nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky výslovně nesdělí, že nesouhlasí s řešením úpadku (resp. též hrozícího úpadku) dlužníka, který vůči němu má dluh z podnikání, oddlužením a toto své stanovisko neodůvodní, souhlasí s řešením úpadku dlužníka oddlužením. Vedle toho se dále navrhuje zavést povinnost insolvenčního soudu se s výhradou tohoto věřitele ve smyslu ustanovení § 389 odst. 2 písm. a) nejpozději v rozhodnutí o schválení či neschválení oddlužení vypořádat“.

Základním smyslem a účelem změny ustanovení § 389 odst. 2 insolvenčního zákona (účinné od 1. července 2017) tak bylo vyjasnit již v rané fázi insolvenčního řízení, zda je dlužník vskutku legitimován k podání návrhu na povolení oddlužení v tom smyslu, že dluh z jeho podnikání nebrání řešení jeho úpadku (hrozícího úpadku) oddlužením. Zmíněný předpoklad je přitom naplněn na stavu,

že s oddlužením souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde; nesdělí-li takový věřitel nejpozději spolu s přihláškou pohledávky výslovně, že s řešením úpadku oddlužením nesouhlasí a toto své stanovisko neodůvodní, je tím dána nevyvratitelná domněnka jeho souhlasu.

Jinými slovy, chce-li dlužník, který má dluh z podnikání, prosadit, aby insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení jeho úpadku oddlužením, musí (mimo jiné) osvědčit, že věřitel pohledávky vzniklé z podnikání dlužníka s tímto způsobem řešení jeho úpadku souhlasí, ať již výslovně nebo na základě nevyvratitelné domněnky jeho souhlasu.

Jelikož v poměrech dané věci věřitel B vyslovil nesouhlas s oddlužením dlužníka včas, zbývá posoudit, zda své nesouhlasné stanovisko (též) odůvodnil.

Insolvenční zákon otázku obsahových „náležitostí“ odůvodnění nesouhlasu věřitele s oddlužením dlužníka nijak neupravuje; pro další úvahy v tomto směru je tak podstatné, že ustanovení § 389 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona, vychází ze zásady, podle níž může dlužník navrhnout, aby jeho úpadek (nebo hrozící úpadek) byl řešen oddlužením, nemá-li dluhy z podnikání. Současně upravuje (jako výjimku z pravidla) předpoklady, které musí být splněny, aby (i) takový dlužník mohl o oddlužení „požádat“. Jde tak o „dobrodiní“ ve prospěch dlužníka, který může dosáhnout řešení svého úpadku (nebo hrozícího úpadku) oddlužením i tehdy, zůstanou-li jeho věřitelé s pohledávkami vzniklými z podnikání dlužníka pasivní (tj. nesdělí-li včas insolvenčnímu soudu, že s oddlužením dlužníka nesouhlasí).

Přitom samotné odůvodnění nesouhlasu s oddlužením dlužníka může věřitel omezit na (pouhé) konstatování, ze kterého bude (ve spojení s přihláškou pohledávky) seznatelné, že do insolvenčního řízení dlužníka přihlásil včas pohledávku za dlužníkem (včetně toho, že jde o pohledávku vzniklou z podnikání dlužníka) a včas insolvenčnímu soudu sdělil svůj nesouhlas s oddlužením dlužníka.

V poměrech dané věci věřitel B odůvodnil nesouhlas s návrhem dlužníka na povolení oddlužení skutečnostmi, ze kterých se podává, že přihlášená pohledávka je pohledávkou z úvěrové smlouvy pro podporu podnikání ze dne 18. července 2018. Jde o pohledávku vzniklou z podnikání dlužníka, která je vykonatelná na základě rozhodčího nálezu vydaného dne 11. listopadu 2018 rozhodkyní JUDr. B.P., který nabyl právní moci dne 15. listopadu 2018.

Dále věřitel B (nad rámec shora uvedeného) doplnil, že dlužník v krátké časové souvislosti před podáním návrhu na oddlužení „čerpal desítky úvěrů“, které nesplatil (viz skutečnosti obsažené v návrhu dlužníka na povolení oddlužení). „Řetězil tak úvěry a zápůjčky, přestože mu muselo být zřejmé, že své závazky nebude s to splácet“.

O tom, že zmíněné skutečnosti věřitel B osvědčil, nemá Nejvyšší soud žádné pochybnosti, a to ani s přihlídnutím ke stanovisku dlužníka (A-8). Jinými slovy, v poměrech dané věci nenastala situace, kdy by existovaly pochybnosti o tom, zda je dlužník oprávněn podat návrh na povolení oddlužení, které by odůvodňovaly postup předvídaný ustanovením § 397 odst. 1 insolvenčního zákona.

V intencích požadavků určených ustanovením § 389 odst. 2 insolvenčního zákona tak shledává Nejvyšší soud zcela zjevným, že (odůvodněný) nesouhlas věřitele B s oddlužením dlužníka vyloučil dlužníka z možnosti (po právu) navrhnout, aby insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení jeho úpadku oddlužením.

Konečně Nejvyšší nemá rozhodnutí soudů nižších stupňů ani za nepřezkoumatelná (v mezích kritérií ustavených závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněném pod číslem 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Jakkoli Nejvyšší soud shledal (z pohledu dovolatelem uplatněného dovolacího důvodu) právní

posouzení věci odvolacím soudem správným, nemohlo rozhodnutí odvolacího soudu obstát, jelikož trpí vadou, k jejíž existenci byl povinen Nejvyšší soud přihlédnout z úřední povinnosti, i když nebyla v dovolání uplatněna (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Insolvenční soud totiž rozhodl o zastavení insolvenčního řízení (§ 396 insolvenčního zákona), aniž rozhodl o insolvenčním návrhu dlužníka; přitom zastavit (podle označeného ustanovení) lze jen insolvenční řízení, v němž byl předtím zjištěn úpadek dlužníka. K tomu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2017, sp. zn. 29 Cdo 3108/2015, uveřejněného v časopise Soudní judikatura č. 11, ročník 2018, pod číslem 148, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. července 2017, sp. zn. 29 Cdo 3107/2018, včetně v těchto usneseních zmíněného usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2010, sen. zn. 29 NSČR 1/2008, uveřejněného pod číslem 88/2010 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Proto Nejvyšší soud zrušil usnesení soudů nižších stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)